

**PhDr. JINDŘICH RŮŽIČKA, CSc.,
OSMDESÁTNIKEM**

Oldřich PAKOSTA

Před padesáti šesti lety přišel do Litomyšle začínající historik a archivář dr. Jindřich Růžička; tehdy patrně netušil, že zde prožije převážnou část svého života. Narodil se 4. dubna 1926 v nedaleké České Třebové, kde v letech 1937–1945 absolvoval místní reálné gymnázium; období od srpna 1944 do jarních měsíců roku 1945 však prožil v Semilech, kam byl povolán protektorátními úřady na nucené práce. Po skončení druhé světové války zahájil od podzimu roku 1945 studium učitelské kombinace předmětů filozofie – dějepisu na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Od roku 1947 pokračoval na téže fakultě ve studiu československých dějin a pomocných věd historických, jež ukončil v roce 1950. Souběžně absolvoval Státní archivní školu v Praze. Roku 1950 dosáhl doktorátu obhajobou disertační práce z diplomatiky *O nejstarší knize města České Třebové* u akademika Václava Vojtíška; práce vyšla později tiskem. Téhož roku se úspěšně ucházel o funkci správce městského muzea a archivu v Litomyšli, s níž byla spojena rovněž správa pobočky zemědělsko-lesnického archivu tamtéž. V roce 1953 bylo litomyšlské muzeum odloučeno od archivu a v souvislosti s tím se dr. Růžička stal vedoucím nejprve Městského, od roku 1955 Okresního archivu v Litomyšli. Funkci ředitele Okresního archivu Svitavy se sídlem v Litomyšli, který vznikl po správní reformě v roce 1960, zastával až do roku 1987, kdy odešel do důchodu. Podrobnější biografické údaje o jubilantovi lze dohledat v encyklopedii *Kdo je kdo v České republice* (Praha 1994, s. 486), v *Lexikonu současných českých historiků* autorů Jaroslava Pánka a Petra Vorla (Praha 1999, s. 261-262), v *Biografickém slovníku archivářů českých zemí* autorek Jaroslavy Hoffmannové a Jany Pražákové (Praha 2000, s. 550) a dále v *Biografickém slovníku archivářů svitavského okresu* zpracovaném Oldřichem Pakostou (Litomyšl 2002, s. 53-54).

V jubilentově obsáhlé publikační činnosti shledáváme několik monografií, stovky odborných studií, novinových článků a recenzí především s archivní a regionálně-historickou tematikou. Přehled Růžičkových publikovaných prací byl prezentován jednak ve *Vlastivědném sborníku okresu Svitavy* (sv. 5, 1986, s. 70-82), jednak v *Listech katedry historie a Historického klubu – pobočky Hradec Králové* (č. 10, 1996, s. 12-17). Přestože dr. Růžička napsal mnoho pojednání a recenzí z oboru archivnictví (za vrchol jeho práce v této oblasti lze považovat publikaci *Okresní archiv Svitavy se sídlem v Litomyšli. Průvodce po archivních fondech a sbírkách*, Hradec Králové 1973), byl vždy spíše vnímán jako historik. V jeho díle nalezneme studie z hospodářských dějin, práce zabývající se příslušníky rodu Pernštejnů, především ale monografie, časopisecké a novinové články pojednávající o 19. století na Litomyšlsku, Českořebovsku a Poličsku, zejména se vztahem k národnímu obrození. Postihl tak životní osudy a dílo některých významných osobností spjatých s tímto krajem, kupř. J. N. Eiselta, A. Jiráska, Š. Hněvkovského, F. M. Klácela, J. V. J. Michla – Drašara a T. Novákové. V této publikační činnosti tak navázal na svou kandidátskou disertační práci nazvanou *Litomyšl 70. a 80. let minulého století a její význam v národních dějinách*, obhájenou v roce 1963 na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Jubilantovu pozornost však nejvíce upoutal litomyšlský rodák H. G. Schauer. Životními osudy a dílem tohoto významného žurnalisty a literárního kritika se dr. Růžička zabýval několik desetiletí a publikoval o něm řadu studií. Vrcholem těchto publikačních aktivit bylo vydání souhrnné monografie *Hubert Gordon Schauer (1862–1892), žurnalista, kritik a inspirátor* (Litomyšl 2002), jež nalezla příznivý ohlas zejména u odborné veřejnosti. Při příležitosti Schauerova životního výročí v roce 1992 se podílel na přípravě velkého mezioborového symposia konaného v Litomyšli téhož roku. Souběžně se schauerovskými studii a pojednáními o kontroverzní osobnosti Z. Nejedlého se v poslední době věnuje též myšlenkovému odkazu T. G. Masaryka. Jubilantovou rozsáhlejší prací z poslední doby je monografie *Polička. Věnné město českých královen* (s S. Konečným, Praha a Polička 2002).

S působením dr. J. Růžičky v okresním archivu byla úzce spjata jeho veřejná činnost. V roce 1957 se ujal vedení litomyšlské městské kroniky, kterou doplnil retrospektivně údaji od roku 1955 a vedl ji až do roku 1976. Dalším dokladem aktivit v uvedené oblasti bylo jeho členství ve Vědecké archivní radě, aktivní působení v redakčních radách různých periodik (mj. v Archivním časopise) a spolupráce s vysokými školami, mj. formou oponentur. Byl též členem komise pro udělování vědeckých hodností. V rámci

bývalého Východočeského kraje stál dlouhá léta v čele archivního poradního sboru ředitele Státního oblastního archivu v Zámrsku.

Bohaté zkušenosti a odborné znalosti předával po několik desetiletí svým žákům. Dělo se tak při povinných archivních praxích studentů historie Filozofické fakulty Karlovy univerzity v Praze, odbývaných každoročně v litomyšlském archivu, dále při vedení historického semináře na Gymnáziu Aloise Jiráska v Litomyšli, ale i při dalším vzdělávání mladších kolegů. Postihnout jeho činnost přednáškovou a spoluprací s médii v plném rozsahu je téměř nemožné.

Dr. J. Růžička se podílel i na řešení nepříznivé prostorové situace okresního archivu realizací rekonstrukce bývalé zámecké kočárovny pro potřebu jeho administrativní budovy. O současný příznivý prostorový stav se zasloužil zejména emeritní ředitel archivu PhDr. Milan Skřivánek, avšak jeho úsilí by bylo nemyslitelné bez jubilentovy zakladatelské práce.

Činnost odborná, vědecká, kulturní a osvětová – spolu s mimořádnými organizačními schopnostmi – postupně vytvářely z archiváře a historika dr. J. Růžičky jednu z předních osobností českého archivnictví a české historiografie. Do dalších let života přejeme jubilentovi pevné zdraví, osobní pohodu a mnoho dalších tvůrčích sil.

Fotografie z oslavy osmdesátých narozenin PhDr. J. Růžičky, CSc. konané dne 4. dubna 2006. Foto Mgr. S. Konečný.

Fotografie z oslavy osmdesátých narozenin PhDr. J. Růžičky, CSc.
konané dne 4. dubna 2006. Foto Mgr. S. Konečný.